

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINĖS SAUGOS

ĮSTATYMAS

1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-971
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos organizavimo ir veikimo teisinius bei organizacinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pareigas ir teises civilinės saugos srityje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Civilinė sauga** – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų, visų ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pasirengimą ekstremaliai situacijai, veiksmus jai susidarius ir padarinių šalinimą, visų valstybės išteklių panaudojimą gyventojams išgyventi, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, turtui ir aplinkai nuo susidariusios ekstremalios situacijos poveikio apsaugoti, aktyviai šiuose procesuose dalyvaujant piliečiams.

2. **Ekstremali situacija** - padėtis, kuri atsiranda dėl gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio priežasčių ar karo veiksmų ir sąlygoja staigų bei didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.

3. **Ekstremalus įvykis** - nustatytus kriterijus pasiekęs ar viršijęs gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio įvykis, keliantis pavojų žmonėms, jų fiziologinėms ar socialinėms gyvenimo sąlygoms, turtui, ūkiui ir aplinkai.

4. Ekstremalių situacijų priežasčių rūšys:

1) **gamtinės** - ryškūs klimatinių sąlygų pakitimai, sukeliantys stichines nelaimes, masinius miškų ir durpynų gaisrus, geologiškai pavojingus reiškinius, ypač pavojingas arba masines epidemijas, epizootijas, epifitotijas;

2) **techninės** - įvairių technologinių procesų sutrikimai, dėl kurių kyla gaisrai, įvyksta sprogimai, patenka į aplinką cheminiai ir radioaktyvieji teršalai, griūva pastatai, įvyksta įvairių transporto rūšių avarijos, energetikos, magistralinių vamzdynų avarijos ir kiti ekstremalūs įvykiai, būdingi pramonės objektams ir komunikacijoms;

3) **ekologinės** - priežastys, sukeliančios sausumos būklės, atmosferos sudėties ir savybių, hidrosferos būsenos pakitimus;

4) **socialinės** - masinės riaušės ir neramumai, blokados, provokacijos, diversijos, teroro aktai, taip pat kariniai veiksmai Lietuvos ar kaimyninės valstybės teritorijoje.

5. **Ekstremalaus įvykio kriterijai** - stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai ar geografiniai įvykio mastą ir padarinius apibūdinantys dydžiai, kuriuos pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremaliu. Ekstremalaus įvykio kriterijus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

6. **Ekstremalaus įvykio židinys** - gamtinių, techninių, ekologinių ar socialinių įvykių paveikta teritorija, kurioje kilo gaisrai, įvyko pastatų ar kitų inžinerinių statinių griūtys, radioaktyviosiomis, cheminėmis ar biologinėmis medžiagomis, skysčiais, dujomis ar aerozoliais buvo užteršta aplinka ir joje žuvo žmonės ar susidarė pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai.

7. **Civilinės saugos operacijos vadovas** – vadovas, kuris per civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų vadovus organizuoja gelbėjimo ir padarinių likvidavimo darbus, telkia šiems darbams atlikti reikalingas pajėgas ir materialinius išteklius.

8. Gelbėjimo darbai – judėjimo maršrutų ir darbų vietos žvalgyba; gaisrų ribojimas ir gesinimas judėjimo maršrutuose ir darbų ruožuose; gelbėjimo darbai ant vandens ir po vandeniu; nukentėjusiųjų transporto įvykiuose gelbėjimas; cheminių ir radiacinių incidentų lokalizavimas ir slopinimas; nukentėjusiųjų paieška, gelbėjimas iš apgriautų ir degančių pastatų, avariją patyrusių orlaivių ir laivų, apsemtų, užterštų dujomis ir dūmais patalpų bei griuvėsių; sugriautų ir užverstų slėptuvių bei priedangų atkasimas, jose esančių žmonių gelbėjimas; vėdinimo užtikrinimas užverstose slėptuvėse, jeigu yra sugadinta filtravimo-vėdinimo sistema; pirmosios medicinos pagalbos suteikimas nukentėjusiems asmenims bei jų gabenimas į gydymo įstaigas; gyventojų perkėlimas iš pavojingų rajonų į nepavojingus.

9. Kiti neatidėliotini darbai - kelių, pravažiavimų įrengimas griuvėsiuose ir užterštose vietovėse; avarijų ir jų padarinių pašalinimas elektros, vandentiekio, kanalizacijos ir kituose technologiniuose tinkluose; nesaugių konstrukcijų ir statinių, trukdančių gelbėjimo darbams ar keliančių pavojų žmonėms, sutvirtinimas arba nugriovimas, nesprogusių sprogmenų paieška, kenksmingumo pašalinimas ar sprogmenų sunaikinimas; sanitarinis žmonių ir veterinarinis gyvulių švarinimas, drabužių, individualių apsaugos priemonių, technikos dezaktyvavimas ir degazavimas; užterštų vietovės, statinių, maisto produktų, pašarų bei vandens kenksmingumo pašalinimas.

10. Ūkio subjektas - Lietuvos Respublikoje registruota ir veikianti įmonė, užsienio įmonės filialas ar atstovybė.

11. Pavojingas objektas – visa veiklos vykdytojo valdoma teritorija, kur viename ar keliuose įrenginiuose, įskaitant ir su jais susijusią infrastruktūrą ar veiklą, nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingos medžiagos ar jų atliekos, kurių kiekis prilygsta nustatytiems šių medžiagų ribiniams kiekiams ar juos viršija. Prie pavojingų objektų taip pat priskiriami hidrotechniniai statiniai.

12. Gyventojų evakavimas - organizuotas gyventojų išskeldinimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi, suteikiant jiems stacionarines arba laikinas gyvenamąsias patalpas.

13. Materialiniai ištekliai – nekilnojamasis turtas, technika, įrenginiai, statybinės medžiagos, kurie įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaudojami ekstremalių situacijų ir (ar) ekstremalių įvykių atvejais gelbėjimo ir padarinių šalinimo darbams atlikti.

14. Įrenginys – pavojingo objekto techninis vienetas, kuriame gaminamos, naudojamos, perdirbamos, sandėliuojamos arba neutralizuojamos viena arba kelios pavojingos medžiagos. Įrenginio sąvoka apima visą įrangą, vamzdynus, mašinas, įrankius, geležinkelio atšakas, dokus, krovos krantinių ir prieplaukų įrenginius, sandėlius ir kitas sausumoje ar vandenyje esančias struktūras, būtiną įrenginio veiklai.

15. Veiklos vykdytojas – pavojingo objekto savininkas arba valdytojas.

16. Gelbėjimo darbų vadovas – civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos pareigūnas, kuris vadovauja gelbėjimo ir ekstremalios situacijos padarinių likvidavimo darbams įvykio vietoje.

17. Už ekstremalios situacijos valdymą atsakinga institucija – valstybės institucija, kompetentinga konkrečios ekstremalios situacijos padarinių likvidavimo srityje.

18. Įstaiga – mokslo, mokymo, kultūros ir kitokį negamybinį darbą atliekantis juridinis asmuo, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

3 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema

Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemą sudaro:

- 1) Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;
- 2) Ekstremalių situacijų valdymo centras;

3 punkto redakcija iki 2004 m. balandžio 1 d.:

3) Civilinės saugos departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau - Civilinės saugos departamentas);

3 punkto redakcija nuo 2004 m. balandžio 1 d.:

3) Civilinės saugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Civilinės saugos departamentas);

- 4) Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba;

5) ministerijos, valstybės ir savivaldybių institucijos, savivaldybių priešgaisrinės ir kitos civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai, įstaigos;

6) aplinkos stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

4 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tikslai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tikslai:

1) sudaryti sąlygas valstybės institucijoms, ūkio subjektams ir gyventojams pereiti iš įprastų gyvenimo (darbo) sąlygų į ekstremalios situacijos padėtį patiriant kuo mažiausius nuostolius, išlaikyti rimtį, išsaugoti žmonių gyvybę, sveikatą, turtą, apsaugoti aplinką nuo ekstremalios situacijos poveikio;

2) užtikrinti optimalų valstybės išteklių panaudojimą gyventojų saugumui užtikrinti, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, ekstremalių situacijų židiniams lokalizuoti bei jų padariniams šalinti;

3) ruošti visuomenę praktiniams veiksams ekstremalių situacijų atvejais, skatinti visuomenės iniciatyvą šiose srityse ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veikla.

5 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos uždaviniai

Atsižvelgdama į ekstremalių situacijų priežastis, pobūdį ir keliamą grėsmę, civilinė saugos ir gelbėjimo sistema įgyvendina šiuos uždavinius:

1) perspėja gyventojus apie gresiančią ekstremalią situaciją, informuoja apie jos galimus padarinius ir priemones jiems likviduoti;

2) atlieka ekstremalių situacijų prevenciją;

3) organizuoja gyventojų aprūpinimą individualiosiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;

4) žvalgo ir žymi pavojaus židinius;

5) gesina gaisrus;

6) atlieka gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;

7) palaiko viešąją tvarką nelaimės rajone;

8) teikia medicinos pagalbą ir vykdo visuomenės sveikatos priežiūrą ekstremalių situacijų atvejais;

9) evakuoja žmones ir turtą iš pavojingų teritorijų;

10) vykdo sanitarinį švarinimą ir kitas kenksmingumo pašalinimo priemones;

11) organizuoja laikiną nukentėjusiųjų apgyvendinimą bei materialinį aprūpinimą;

12) organizuoja žuvusiųjų laidojimą;

13) organizuoja nutrauktą būtiniausių komunalinių paslaugų teikimą;

14) teikia pagalbą gyvybiškai svarbiems objektams išsaugoti;

15) kaupia gyvybiškai svarbių materialinių vertybių atsargas;

16) moko vadovus, darbuotojus, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei gyventojus veiksmų ekstremalių situacijų atvejais;

17) tiria ir analizuoja ekstremalių įvykių priežastis.

6 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos organizavimo ir veiklos principai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos, įgyvendindamos joms keliamus tikslus ir uždavinius, vadovaujasi šiais organizavimo ir veiklos principais:

1) teritoriniu - civilinė sauga organizuojama visoje valstybėje pagal jos administracinį suskirstymą ir apima visus gyventojus, taip pat ir kitų valstybių piliečius, kurie yra Lietuvos teritorijoje;

2) diferencijavimo - civilinės saugos priemonės ir pasirengimas gelbėjimo darbams atskiruose administraciniuose vienetuose vykdomi atsižvelgiant į tų vienetų teritorijose prognozuojamų situacijų pavojingumą, mastą, galimą poveikį valstybės ūkiui, gyventojams, gamybinei ir socialinei veiklai;

3) visuotinio privalomumo - civilinės saugos priemonės yra privalomos valstybės ir savivaldybių institucijoms, visiems ūkio subjektams, įstaigoms ir gyventojams;

4) viešumo - valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų, įstaigų veikla civilinės saugos srityje yra atvira visuomenei ir visuomenės informavimo priemonėms;

5) nuolatinės parengties - civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos ir pajėgos privalo būti nuolat pasirengusios veikti galimų ekstremalių situacijų sąlygomis;

6) sąveikos – civilinės saugos priemonių ir veiksmų efektyvumas ekstremaliomis sąlygomis užtikrinamas derinant visų valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų, Lietuvos kariuomenės, medicinos įstaigų ir kitų tarnybų sąveikos planus bei valdymo sistemą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

7 straipsnio redakcija iki 2004 m. balandžio 1 d.:

7 straipsnis. Teisiniai civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pagrindai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir kitais Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, krašto apsaugos ministro įsakymais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

7 straipsnio redakcija nuo 2004 m. balandžio 1 d.:

7 straipsnis. Teisiniai civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pagrindai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir kitais Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, vidaus reikalų ministro įsakymais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

ANTRASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJŲ BEI ŪKIO SUBJEKTŲ
PAREIGOS IR FUNKCIJOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

8 straipsnis. Vyriausybė

Igyvendindama valstybės politiką civilinės saugos srityje, Vyriausybė:

- 1) rengia civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos plėtotės programas ir teikia tvirtinti Seimui;
- 2) nustato civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos prioritetinių plėtojimo kryptių bei programų įgyvendinimo tvarką;
- 3) nustato ekstremalių situacijų prevencijos tvarką;
- 4) tvirtina civilinės saugos parengties lygius, ekstremalių įvykių kriterijus;
- 5) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus, valstybinės reikšmės ir rizikos objektų, būtiniausių komunalinių paslaugų, nemokamai teikiamų gyventojams ekstremalių situacijų atvejais, sąrašus;
- 6) nustato materialinių išteklių naudojimo ekstremalių įvykių atvejais tvarką;
- 7) nustato civilinės saugos techninių priemonių, maisto, aprangos valstybinio rezervo sudėtį, jo dydį, kaupimo, saugojimo, atnaujinimo bei pristatymo į panaudojimo vietą tvarką;
- 8) nustato civilinės saugos mokymo tvarką;
- 9) nustato biudžetinius asignavimus civilinės saugos ir gelbėjimo sistemai išlaikyti bei plėtoti ir teikia tvirtinti Seimui;
- 10) informuoja Respublikos Prezidentą ir Seimą apie ekstremalias situacijas, jų pasekmes bei atsiradimo priežastis ir tarpininkauja dėl nepaprastosios padėties paskelbimo, kai to reikalauja aplinkybės;
- 11) nustato kreipimosi dėl pagalbos teikimo į kitas valstybes ar tarptautines organizacijas tvarką.

9 straipsnio redakcija iki 2004 m. balandžio 1 d.:

9 straipsnis. Krašto apsaugos ministerija

1. Krašto apsaugos ministerija kartu su kitomis institucijomis taikos metu įgyvendina Vyriausybės politiką civilinės saugos srityje, koordinuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų veiklą įgyvendinant jų kompetencijai skirtus uždavinius.

2. Krašto apsaugos ministras:

- 1) nustato informacijos apie ekstremalias situacijas teikimo Ekstremalių situacijų valdymo centrui tvarką;
- 2) tvirtina slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių poreikius, gyventojų aprūpinimo individualiomis apsaugos priemonėmis normas ir tvarką;

- 3) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planus;
- 4) tvirtina civilinės saugos mokymo centro klausytojų komplektavimo metinį planą;
- 5) teikia Vyriausybei civilinės saugos įstatymų ir kitų šios srities teisės aktų projektus;
- 6) leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais, privalomus vykdyti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijoms;
- 7) tvirtina Civilinės saugos departamento metų veiklos planą;
- 8) teikia Vyriausybei apibendrintą informaciją apie civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos būklę.

9 straipsnio redakcija nuo 2004 m. balandžio 1 d.:

9 straipsnis. Vidaus reikalų ministerija

1. Vidaus reikalų ministerija kartu su kitomis institucijomis įgyvendina Vyriausybės politiką civilinės saugos srityje, koordinuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų veiklą įgyvendinant jų kompetencijai skirtus uždavinius.

2. Vidaus reikalų ministras:

- 1) nustato informacijos apie ekstremalias situacijas teikimo Ekstremalių situacijų valdymo centrui tvarką;
- 2) tvirtina slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių poreikius, gyventojų aprūpinimo individualiomis apsaugos priemonėmis normas ir tvarką;
- 3) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planus;
- 4) tvirtina civilinės saugos mokymo centro klausytojų komplektavimo metinį planą;
- 5) teikia Vyriausybei civilinės saugos įstatymų ir kitų šios srities teisės aktų projektus;
- 6) leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais, privalomus vykdyti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijoms;
- 7) tvirtina Civilinės saugos departamento metų veiklos planą;
- 8) teikia Vyriausybei apibendrintą informaciją apie civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos būklę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

10 straipsnis. Civilinės saugos departamentas

1. Civilinės saugos departamentas yra sudėtinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, vadovaujanti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veiklai, organizuojanti ekstremalių situacijų prevenciją, koordinuojanti valstybės institucijų ir ūkio subjektų veiklą civilinės saugos srityje bei planuojanti valstybės pasirengimą civilinės saugos užduotims įgyvendinti ekstremalių situacijų atvejais taikos ir karo metu. Civilinės saugos departamentą steigia Vyriausybė.

2. Įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, Civilinės saugos departamentas:

- 1) perspėja ir informuoja valstybės institucijas, ūkio subjektus bei gyventojus apie žmonių gyvybei, sveikatai, turtui bei aplinkai gresiantį valstybės masto pavojų ekstremalių situacijų atvejais;
- 2) planuoja priemones, kad valstybės institucijos, ūkio subjektai ir gyventojai patirtų kuo mažiausius nuostolius pereidami iš įprastų darbo (gyvenimo) sąlygų į ekstremalios situacijos padėtį, kad būtų išlaikyta rimtis, išsaugota žmonių gyvybė, sveikata, turtas, apsaugota aplinka nuo ekstremalios situacijos poveikio;
- 3) planuoja priemones, kaip optimaliai panaudoti valstybės išteklius šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, ekstremalių situacijų židiniams lokalizuoti bei jų padariniams šalinti;
- 4) rengia valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registrą;
- 5) kontroliuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veiklą;
- 6) organizuoja valstybės institucijų ir visuomenės pasirengimą praktiniams veiksams ekstremalių situacijų atvejais;
- 7) organizuoja ir vadovauja valstybinio lygio civilinės saugos pratyboms;
- 8) koordinuoja apskričių ir savivaldybių civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planų rengimą;
- 9) derina apskričių civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

11 straipsnis. Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

1. Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba yra nuolatinės parengties sudėtinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, organizuojanti gaisrų gesinimą, gesinanti gaisrus, atliekanti

gelbėjimo darbus bei valstybinę priešgaisrinę priežiūrą.

2. Likviduojant ekstremalių situacijų padarinius dalyvaujančios valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės, neatsižvelgiant į jų priklausomybę, yra pavaldžios Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) direktoriaus nustatyta tvarka paskirtam gelbėjimo darbų vadovui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3351 (2003-07-23)

12 straipsnis. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos

1. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų veiklai civilinės saugos srityje vadovauja jų vadovai arba vadovų įgalioti asmenys.

2. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos:

- 1) atsako už civilinės saugos organizavimą pagal joms skirtą veiklos pobūdį ir kompetenciją;
- 2) suderinusios su Civilinės saugos departamentu, tvirtina ministerijos ar kitos valstybės institucijos ekstremalių situacijų valdymo centro nuostatus;
- 3) sudaro žinybinius materialinių priemonių ir lėšų rezervus, siekdamos padidinti savo reguliavimo sričiai priskirtų įmonių veiklos stabilumą ir saugumą ekstremalių situacijų atvejais;
- 4) organizuoja vadovų ir specialistų mokymą civilinės saugos srityje;
- 5) prognozuoja ekstremalias situacijas, planuoja ir įgyvendina prevencines priemones;
- 6) rengia ir tvirtina civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;
- 7) koordinuoja reguliavimo sričiai priskirtų subjektų civilinės saugos priemonių planavimą bei šių subjektų parengimą dirbti ekstremaliomis sąlygomis, atsižvelgdamos į savo kompetencijai priskirtų užduočių pobūdį;
- 8) teikia valstybės institucijoms informaciją, reikalingą civilinės saugos uždaviniams vykdyti;
- 9) atlieka civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms būklės metinę analizę ir teikia Civilinės saugos departamentui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

13 straipsnis. Apskrities viršininkas

1. Apskrities civilinei saugai vadovauja apskrities viršininkas.

2. Apskrities viršininkas:

- 1) atsako už civilinės saugos parengtį apskrityje;
- 2) organizuoja apskrities civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengimą, suderina jį su Civilinės saugos departamentu ir jį tvirtina, derina savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planą, perspėja valstybės ir savivaldybių institucijas, ūkio subjektus, įstaigas, gyventojus apie ekstremalios situacijos grėsmę, informuoja apie jos pobūdį, išplitimo tikimybę;
- 3) gauna iš visų į apskritį įeinančių savivaldybių informaciją, reikalingą civilinės saugos užduotims vykdyti;
- 4) organizuoja ir vykdo administracinio vieneto teritorijoje civilinės saugos prevencines priemones galimų ekstremalių situacijų atvejais;
- 5) informuoja Civilinės saugos departamentą apie administraciniame vienetuose įvykusius ekstremalius įvykius;
- 6) organizuoja ekstremalių įvykių padarinių likvidavimą, paieškos ir gelbėjimo darbų aprūpinimą;
- 7) teikia pagalbą nukentėjusiesiems dėl ekstremalių įvykių;
- 8) kontroliuoja savivaldybių institucijų pasirėngimą galimiems ekstremalių situacijų padariniams išvengti arba jų pasekmėms švelninti;
- 9) kreipiasi į Vyriausybę pagalbos esant ekstremalioms situacijoms, kai nepakanka savo pajėgų ir išteklių;
- 10) atlieka civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms būklės metinę analizę ir teikia Civilinės saugos departamentui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

14 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktorius

1. Civilinė sauga yra savivaldybei valstybės perduota funkcija, už kurios vykdymą atsakingas savivaldybės administracijos direktorius.

2. Savivaldybės administracijos direktorius, vykdydamas savivaldybei valstybės perduotas civilinės saugos funkcijas:

- 1) atsako už civilinės saugos parengtį savivaldybės teritorijoje;
- 2) prognozuoja savivaldybės teritorijoje galimas ekstremalias situacijas;
- 3) organizuoja savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengimą, jo derinimą su apskrities viršininku ir teikia jį tvirtinti savivaldybės tarybai;
- 4) perspėja valstybės institucijas, ūkio subjektus, įstaigas, gyventojus apie ekstremalios situacijos grėsmę, informuoja apie jos pobūdį, išplitimo tikimybę, būtinus gyventojų veiksmus;
- 5) nustato savivaldybės administracijos struktūrinių teritorinių padalinių – seniūnijų civilinės saugos uždavinius ir funkcijas, tvirtina jų civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;
- 6) organizuoja civilinės saugos pajėgų sudarymą ir jų rengimą;
- 7) organizuoja ir įgyvendina civilinės saugos prevencines priemones, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus, šalina ekstremalių situacijų padarinius, evakuoja ir prireikus apgyvendina evakuotus gyventojus, organizuoja gyventojų mokymą civilinės saugos būdų;
- 8) iš visų savivaldybės teritorijoje esančių ūkio subjektų renka informaciją, reikalingą civilinės saugos užduotims vykdyti;
- 9) kontroliuoja, kaip vykdomos civilinės saugos užduotys, kaip laikomasi ūkio subjektuose Civilinės saugos įstatymo, kitų teisės aktų reikalavimų;
- 10) teikia informaciją, reikalingą apskrities viršininkui bei toje savivaldybės teritorijoje esantiems ūkio subjektams ir gyventojams vykdyti civilinės saugos užduotis;
- 11) kaupia, saugo ir atnauja civilinės saugos priemonių valstybės rezervą ir prireikus organizuoja jo išdavimą Valstybės rezervo įstatymo nustatyta tvarka;
- 12) informuoja apskrities viršininką apie savivaldybės teritorijoje įvykusias ekstremalias situacijas;
- 13) telkia visas savivaldybės teritorijoje esančias civilinės saugos pajėgas ekstremalių situacijų padariniams šalinti ir gelbėjimo darbams atlikti;
- 14) organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiesiems ekstremalių situacijų ir (ar) ekstremalių įvykių atvejais;
- 15) prašo apskrities viršininko pagalbos evakavimo ir gelbėjimo darbams vykdyti bei ekstremalių situacijų padariniams šalinti, kai savo pajėgų ir išteklių nepakanka;
- 16) leidžia pagal savo kompetenciją įsakymus ir priima kitus teisės aktus civilinės saugos klausimais, privalomus visiems savivaldybės teritorijoje esantiems fiziniams ir juridiniams asmenims;
- 17) kontroliuoja savivaldybės ūkio subjektų civilinės saugos būklę ir teikia jiems metodinę pagalbą;
- 18) analizuoja civilinės saugos būklę ir apskrities viršininko nustatyta tvarka teikia jam metinį pranešimą;
- 19) teikia Civilinės saugos departamentui kasmetinę informaciją apie padėtį ir veiklą civilinės saugos srityje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

15 straipsnis. Ūkio subjekto, įstaigos vadovas

Ūkio subjekto, įstaigos vadovas:

- 1) atsako už civilinės saugos parengtį savo vadovaujamame objekte;
- 2) perspėja ir informuoja darbuotojus apie pavojų;
- 3) prognozuoja ekstremalias situacijas ir planuoja prevencines priemones;
- 4) rengia ir tvirtina civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;
- 5) aprūpina darbuotojus individualiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;
- 6) Vyriausybės nustatyta tvarka kaupia materialinių išteklių atsargas ir technines priemones, kad padidintų subjekto veiklos gyvybingumą ir saugumą galimų ekstremalių situacijų atvejais;
- 7) siekia užtikrinti paslaugų teikimą ekstremalių situacijų atvejais pagal savo veiklos profilį;
- 8) prireikus organizuoja darbuotojų evakavimą, pirminius gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja;
- 9) bendradarbiauja su valstybės ir savivaldybių institucijomis dėl jų civilinės saugos

parengties ekstremalioms situacijoms planų rengimo bei šiuose planuose numatytų užduočių atlikimo.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

16 straipsnis. Visuomeninės organizacijos

Visuomeninės organizacijos gali būti kviečiamos dalyvauti organizuojant valstybės civilinės saugos priemones ekstremalių įvykių padariniams šalinti ir teikti pagalbą nukentėjusiesiems, savo veiksmus derindamos su savivaldybių civilinės saugos tarnybomis.

TREČIASIS SKIRSNIS LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos gyventojų teisės civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai ekstremalių situacijų ar jų pavojaus atvejais turi teisę į gyvybės ir sveikatos apsaugą, materialinę ir finansinę paramą, taip pat gauti informaciją apie galimą pavojų.

18 straipsnis. Lietuvos Respublikos gyventojų pareigos civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai turi:

- 1) laikytis civilinę saugą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;
- 2) žinoti civilinės saugos signalus ir mokėti elgtis juos išgirdus;
- 3) pranešti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tarnyboms apie susidariusią ekstremalią situaciją arba šios situacijos grėsmę;
- 4) vykdyti civilinės saugos pareigūnų nurodymus ir aktyviai dalyvauti likviduojant ekstremalių įvykių sukeltus padarinius.

KETVIRTASIS SKIRSNIS VADOVAVIMAS CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO OPERACIJOMS

19 straipsnio redakcija iki 2004 m. balandžio 1 d.:

19 straipsnis. Vadovavimas civilinei saugai

1. Vadovavimas civilinei saugai yra trijų lygių: valstybinio, apskrities ir savivaldybės.
2. Valstybiniu lygiu Vyriausybė, Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija, Ekstremalių situacijų valdymo centras, Krašto apsaugos ministerija, Civilinės saugos departamentas, Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, ministerijos, kitos valstybės valdymo institucijos priima strateginius civilinės saugos priemonių įgyvendinimo sprendimus.
3. Apskrities lygiu apskričių viršininkų administracijos, apskričių civilinės saugos departamentai, apskričių ekstremalių situacijų valdymo centrai organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus padeda likviduoti jų padarinius.
4. Savivaldybės lygiu savivaldybių merai (valdybos), civilinės saugos skyriai (poskyriai, tarnybos), civilinės saugos darbuotojai, savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrai, priešgaisrinės, žmonių paieškos ir gelbėjimo, perspėjimo ir informavimo, evakavimo ir civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus likviduoja jų padarinius.
5. Valstybinio lygio operacinio vadovavimo civilinės saugos veiksmams grandinė prasideda nuo Ministro Pirmininko ir per jo paskirtą civilinės saugos operacijos vadovą eina ministerijų, departamentų bei kitų valstybės valdymo institucijų vadovams ir apskričių viršininkams, o esant išimtinėms aplinkybėms - tiesiai savivaldybių merams.
6. Valstybiniu lygiu vadovauti civilinės saugos operacijoms (operaciniam vadovavimui) pagal iš anksto parengtus ir suderintus civilinės saugos operacijų planus Ministras Pirmininkas, atsižvelgdamas į operacijos pobūdį, paprastai iš anksto skiria Vyriausybės narį arba kitą pareigūną. Paskirto civilinės saugos operacijos vadovo operacinio vadovavimo funkcijas padeda vykdyti iš Civilinės saugos departamento ir Ekstremalių situacijų valdymo centro specialistų sudarytas operacijų štabas, kuriam paprastai vadovauja Civilinės saugos departamento direktorius.
7. Pradiniu neatidėliotinu atveju operacinį vadovavimą civilinės saugos veiksmams ekstremalaus įvykio židinyje vykdo gelbėjimo darbų vadovas. Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos

mastą ir civilinės saugos operacijos lygmenį, iš gelbėjimo darbų vadovo operacinį vadovavimą civilinės saugos veiksams perima atitinkamai savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas, apskrities ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas arba Ministro Pirmininko paskirtas valstybinio lygio civilinės saugos operacijų vadovas.

19 straipsnio redakcija nuo 2004 m. balandžio 1 d.:

19 straipsnis. Vadovavimas civilinei saugai

1. Vadovavimas civilinei saugai yra trijų lygių: valstybinio, apskrities ir savivaldybės.
2. Valstybiniu lygiu Vyriausybė, Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija, Vidaus reikalų ministerija, Civilinės saugos departamentas, ministerijos, Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, kitos valstybės institucijos priima strateginius civilinės saugos priemonių įgyvendinimo sprendimus.
3. Apskrities lygiu apskričių viršininkai, apskričių civilinės saugos departamentai, apskričių ekstremalių situacijų valdymo centrai organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus padeda likviduoti jų padarinius.
4. Savivaldybės lygiu savivaldybių administracijų direktoriai, civilinės saugos skyriai (poskyriai, tarnybos), civilinės saugos darbuotojai, savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrai, priešgaisrinės bei kitos civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai, įstaigos organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus likviduoja jų padarinius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

20 straipsnis. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija

1. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija (toliau – Ekstremalių situacijų komisija) – tai nuolatinė Vyriausybės komisija, organizuojanti ekstremalių situacijų prevenciją, valdymą ir vadovaujanti ekstremalių situacijų padarinių šalinimo darbams tuo atveju, kai ekstremali situacija apima vienos ar daugiau apskričių teritorijas arba reikalinga valstybės institucijų pagalba operatyviai telkiant turimas Lietuvos Respublikos pajėgas bei materialinius išteklius, kurių reikia ekstremalios situacijos padariniams šalinti. Ekstremalių situacijų komisijos priimti sprendimai valstybės ir savivaldybių institucijoms ekstremalių situacijų atvejais yra privalomi.

2. Ekstremalių situacijų komisijos sudėtį ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

21 straipsnis. Ekstremalių situacijų valdymo centras

1. Ekstremalių situacijų valdymo centras yra iš Civilinės saugos departamento, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir valstybės institucijų specialistų sudaroma civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucija, valstybiniu lygiu organizuojanti didelio masto ekstremalių situacijų lokalizavimą, žmonių ir turto gelbėjimą, padarinių šalinimą. Prireikus Ekstremalių situacijų valdymo centras civilinės saugos ir gelbėjimo tarnyboms telkia į pagalbą kitoms valstybės institucijoms pavaldžias tarnybas ir techniką, koordinuoja jų veiksmus. Ekstremalių situacijų valdymo centro nuostatus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Ekstremalių situacijų valdymo centras pradeda veikti nuo civilinės saugos operacijos vadovo paskyrimo momento ir veikia iki civilinės saugos operacijos pabaigos.

3. Ekstremalių situacijų valdymo centrui vadovauja Ministro Pirmininko paskirtas civilinės saugos operacijos vadovas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

22 straipsnis. Kitos civilinės saugos valdymo institucijos

1. Ministerijose ir kitose valstybės institucijose sudaromi žinybiniai ekstremalių situacijų valdymo centrai.

2. Apskrities, savivaldybės civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos kompetencijai priskirtų uždavinių vykdymą organizuoja apskričių viršininkų administracijų ir savivaldybių administracijų struktūriniai civilinės saugos padaliniai ar atskiri valstybės tarnautojai. Jų struktūra ir darbuotojų skaičius nustatomi remiantis Civilinės saugos departamento parengtomis rekomendacijomis.

3. Prie apskrities viršininko, savivaldybės administracijos direktoriaus sudaromi ekstremalių situacijų valdymo centrai. Šių centrų veiklos nuostatus, vadovus ir struktūrą tvirtina jų steigėjai.

4. Visuose pavojinguose objektuose skiriami etatiniai civilinės saugos darbuotojai.

Straipsnio pakeitimai:

PENKTASIS SKIRSNIS
CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMOS PAJĖGOS.
VADOVAVIMAS GELBĖJIMO DARBAMS

23 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos

1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos sudaromos gelbėjimo, žmonių paieškos ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti.
2. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos pagal savo paskirtį yra:
 - 1) priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos;
 - 2) bendrosios ir specialiosios paskirties profesionaliosios ir savanoriškosios formuotės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3351 (2003-07-23)

24 straipsnis. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos ir jų paskirtis

1. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas sudaro valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, savivaldybės priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės.
2. Valstybinę priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą sudaro Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos. Jos paskirtis yra organizuoti gaisrų gesinimą, gesinti gaisrus, vykdyti gelbėjimo darbus, likviduoti gaivalinių nelaimių, cheminių ir radiacinių įvykių padarinius bei teikti nukentėjusiesiems pirmąją medicinos pagalbą.
3. Savivaldybių priešgaisrinė tarnyba yra nuolatinės parengties civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, gesinanti gaisrus ir atliekanti žmonių bei turto gelbėjimo darbus, išlaikoma iš savivaldybės biudžeto.
4. Žinybinės priešgaisrinės pajėgos yra atskiruose gaisro atžvilgiu pavojinguose objektuose, taip pat kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų įsteigti padaliniai, gesinantys gaisrus ir atliekantys pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus gaisrų metu.
5. Savanoriška ugniagesių formuotė yra visuomeninė organizacija, kurios paskirtis yra gesinti gaisrus, gelbėti žmones ir turtą gaisrų metu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3351 (2003-07-23)

25 straipsnis. Bendrosios ir specialiosios paskirties formuotės ir jų paskirtis

1. Bendrosios paskirties formuotės yra skirtos gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti. Jas steigia apskritys, savivaldybės ir ūkio subjektai.
2. Specialiosios paskirties formuotės yra skirtos specialioms užduotims atlikti gelbėjimo ir kitų neatidėliotinių darbų metu, kad būtų sustiprintas ir visapusiškai aprūpintas bendrosios paskirties formuočių darbas. Specialiosios paskirties formuotės steigia ministerijos, kitos valstybės institucijos, savivaldybės, ūkio subjektai ir įstaigos.
3. Bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių sudėtį, formavimo ir aprūpinimo tvarką nustato Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

26 straipsnis. Neteko galios nuo 2003 m. liepos 23 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3351 (2003-07-23)

27 straipsnis. Neteko galios nuo 2004 m. vasario 21 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

28 straipsnis. Civilinės saugos tarnybos

Civilinės saugos priemonėms vykdyti ir gelbėjimo darbus atliekančių civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų veiksmams aprūpinti sudaromos ministerijų, kitų valstybės institucijų

civilinės saugos tarnybos pagal atitinkamos ministerijos ir valstybės institucijos priskirtą reguliavimo sritį, kompetenciją ir funkcijas. Šių tarnybų funkcijas nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

29 straipsnis. Stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas

1. Aplinkos užterštumo biologinėmis, cheminėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis kontrolę atlieka Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir kitų valstybės institucijų reguliavimo sričiai priskirtos laboratorijos, tyrimų centrai ar kitos įstaigos, kurios atlieka biologinių, cheminių ir radioaktyviųjų medžiagų laboratorinius tyrimus. Šios įstaigos sudaro šalies stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklą.

2. Už stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklui priklausančių įstaigų darbą atsako jų vadovai.

3. Stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklo veiklą ekstremalių įvykių ir jų grėsmės atveju koordinuoja Civilinės saugos departamentas. Jis nustato stebėjimų pranešimų ir laboratorinės analizės išvadų pateikimo tvarką valstybės institucijų ir savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-1794, 2000.07.04, Žin., 2000, Nr. 61-1805 (2000.07.26)

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

30 straipsnis. Vadovavimas gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams

1. Gaisrų gesinimą, žmonių paiešką ir gelbėjimą bei skubų išskendimą iš ekstremalaus įvykio židinio organizuoja ir civilinės saugos operacijos vadovo pareigas pradinio neatidėliotinu atveju vykdo gelbėjimo darbų vadovas.

2. Neatidėliotinais atvejais likviduojant ekstremalių situacijų padarinius, atsižvelgiant į jų kilimo priežastis, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, policijos pareigūnai ar sveikatos priežiūros specialistai atlieka gelbėjimo darbų vadovo funkcijas be atskiuro nurodymo.

3. Gelbėjimo darbų vadovui yra pavaldžios visos į nelaimės teritoriją atvykusios civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos, neatsižvelgiant į jų priklausomybę. Nė vienas pareigūnas neturi teisės kištis į gelbėjimo darbų vadovo veiksmus arba atšaukti jo įsakymus ir nurodymus civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgoms.

4. Policija savo veiksmus derina su gelbėjimo darbų vadovu arba jo funkcijas atliekančiu pareigūnu ir vykdydama jo nurodymus saugo ekstremalaus įvykio židinį, kontroliuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų bei kitų tarnybų patekimą į židinio teritoriją, palaiko viešąją tvarką, apdoroja informaciją apie aukas, identifikuoja žuvusiuosius bei organizuoja jų išgabenimą iš įvykio vietos.

5. Greitosios medicinos pagalbos tarnyba teikia neatidėliotiną medicinos pagalbą įvykio vietoje, informuoja artimiausias asmens sveikatos priežiūros įstaigas apie nukentėjusiuosius ir juos transportuoja.

6. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos turi būti pasirengusios organizuoti savo įstaigų veiklą ekstremalių situacijų atvejais pagal iš anksto parengtą įstaigos civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planą. Planas rengiamas pagal Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijas.

7. Pradėjus telkti savivaldybės teritorijoje turimus materialinius išteklius arba juos gaunant iš kitų savivaldybių, civilinės saugos operacijos vadovo pareigas pradeda vykdyti savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas. Jis koordinuoja visą gelbėjimo darbų vadovui (-ams) teikiamą pagalbą.

8. Ekstremaliai situacijai apėmus kelių savivaldybių teritorijas ir paveikus daug gyventojų, Civilinės saugos operacijos vadovo pareigas, pasitelkdamas savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrų vadovus, vykdo apskrities ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas.

9. Kai ekstremali situacija apima vieną ar daugiau apskričių teritorijų arba ekstremalios situacijos padariniams likviduoti reikalinga valstybinio lygio civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų pagalba, atsižvelgiant į ekstremalios situacijos pobūdį pagal iš anksto parengtus ir suderintus civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus civilinės saugos operacijos vadovo pareigas vykdo Ministro Pirmininko paskirtas Vyriausybės narys arba atsakingos už ekstremalios situacijos valdymą institucijos vadovas. Paskirtam civilinės saugos operacijos vadovui savo funkcijas atlikti padeda Ekstremalių situacijų valdymo centras.

10. Ekstremalių situacijų atvejais, kai įvykio mastas sparčiai didėja, administracinių vienetų vadovų prašymu pagal iš anksto parengtus sąveikos su karinių įgulų vadais planus atskiroms užduotims ekstremalios situacijos židinyje atlikti įstatymų nustatyta tvarka gali būti panaudoti Lietuvos kariuomenės daliniai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

30⁽¹⁾ straipsnis. Materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių telkimas

1. Ekstremalių situacijų atvejais apskrities viršininko ar savivaldybės administracijos direktoriaus reikalavimu susitarimo pagrindu ūkio subjektai teikia turimus materialinius išteklius ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuotes gelbėjimo ir padarinių likvidavimo darbams atlikti.

2. Neatidėliotinais atvejais, kai iškyla didelė grėsmė žmonių gyvybei, sveikatai ar asmenų turtui, ūkio subjektai apskrities viršininko ar savivaldybės administracijos direktoriaus reikalavimu teikia turimus materialinius išteklius ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuotes gelbėjimo ir padarinių likvidavimo darbams atlikti. Apskrities viršininkas ir savivaldybės administracijos direktorius privalo siekti, kad ūkio subjektų nuostoliai ir veiklos sutrikdymai būtų kiek įmanoma mažesni.

3. Materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių pasitelkimo ekstremalių situacijų atvejais tvarką ir patirtų išlaidų kompensavimo tvarką nustato Vyriausybė.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

31 straipsnis. Radiacinių ir pramoninių avarijų prevencija, avarijų padarinių likvidavimas

1. Radiacinių avarijų prevencijos ir jų padarinių likvidavimo tvarką bei atsakomybės pagrindus nustato Branduolinės energijos bei Radiacinės saugos įstatymai.

2. Valstybės institucijos, apskritys ir savivaldybės rengia veiksmų radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planus ir gyventojų apsaugos priemones bei padarinių, kurie susidarė už pavojingų objektų ribų, likvidavimo priemones, įtrauktas į civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus. Planų rengimo metodiką ir užduotis nustato Civilinės saugos departamentas.

3. Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarką reglamentuoja Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatai. Juos tvirtina Vyriausybė.

4. Civilinės saugos departamentas yra kompetentinga institucija, kuri organizuoja ir koordinuoja valstybės priežiūros ir kontrolės institucijų veiklą pramoninių avarijų prevencijos ir likvidavimo srityje.

5. Civilinės saugos departamentas:

1) rengia Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą, Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatus ir Avarijų pavojinguose objektuose likvidavimo planų sudarymo tvarką;

2) kontroliuoja ir vertina pavojingų objektų pavojaus ir rizikos analizę, avarijų likvidavimo planų sudarymą, planuose numatytų prevencinių priemonių vykdymą ir pasirengimą galimų avarijų likvidavimo darbams;

3) sudaro pavojingų objektų veiklos patikrinimų programą ir organizuoja jos vykdymą;

4) organizuoja ir kontroliuoja valstybės ir savivaldybių institucijų pasirengimą radiacinės ir pramoninės avarijos padariniams likviduoti už atominės elektrinės sanitarinės zonos bei pavojingų objektų ribų;

5) Vyriausybės nustatyta tvarka teikia apie pavojingus objektus informaciją ir ataskaitas Europos Komisijai.

6. Jeigu pavojingo objekto veiklos vykdytojas nesiima Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatuose nustatytų prevencinių priemonių avarijoms išvengti, galimų avarijų padariniams švelninti ir likviduoti, kyla pavojus žmonėms ir aplinkai, Civilinės saugos departamento vadovaujama iš valstybės priežiūros ir kontrolės institucijų specialistų sudaryta komisija Vyriausybės nustatyta tvarka šio objekto veiklą sustabdo. Įvykdžius komisijos reikalavimus, objekto veikla atnaujinama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

32 straipsnis. Gyventojų evakavimas

1. Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, sprendimus dėl gyventojų evakavimo priima apskričių viršininkai, savivaldybių administracijų direktoriai, ūkio subjektų ir įstaigų vadovai, o atskirais atvejais sprendimą dėl skubaus žmonių iškeldinimo iš ekstremalaus įvykio židinio priima Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ir policijos pareigūnai. Gyventojai evakuojami teritoriniu principu.

2. Gyventojų evakavimą ir priėmimą organizuoja prie savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrų sudarytos gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos, joms vadovauja savivaldybės administracijos direktoriaus paskirti vadovai. Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos sudaromos iš atitinkamos savivaldybės administracijos, sveikatos apsaugos, policijos, autotransporto ir kitų įstaigų specialistų. Evakavimo ir priėmimo komisijų veiklos nuostatus ir komisijų sudėtį tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.

3. Gyventojų evakavimo organizavimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Įvykus radiacinei avarijai Ignalinos atominėje elektrinėje, gyventojai evakuojami pagal Civilinės saugos departamento parengtą Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą. Šio plano pagrindu Ignalinos, Zarasų ir Visagino savivaldybių administracijų direktoriai rengia detalius gyventojų evakavimo planus ir derina evakuojamų gyventojų apgyvendinimo klausimus su savivaldybių, į kurias evakuojami gyventojai, administracijų direktoriais.

5. Savivaldybių, į kurias evakuojami Ignalinos, Zarasų ir Visagino savivaldybių gyventojai, administracijų direktoriai parūpina autotransportą ir organizuoja evakuotųjų apgyvendinimą. Savivaldybių administracijų direktoriai su transporto savininkais iš anksto sudaro sutartis dėl autotransporto suteikimo ir ruošia evakuotiesiems apgyvendinimo vietas.

6. Gyventojų evakavimo ir apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos iš valstybės biudžeto lėšų Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

CIVILINĖS SAUGOS MOKYMAS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

33 straipsnis. Gyventojų mokymas

1. Civilinės saugos pagrindų mokymas organizuojamas bendrojo lavinimo, profesinėse mokyklose ir aukštosiose neuniversitetinėse mokyklose-kolegijose pagal Civilinės saugos departamento parengtas civilinės saugos mokymo programas, patvirtintas Švietimo ir mokslo ministerijos.

2. (Neteko galios nuo 2004 m. vasario 21 d.)

3. Ūkio subjektuose ir įstaigose civilinės saugos pagrindų mokoma remiantis tipinėmis Civilinės saugos departamento parengtomis ir patvirtintomis civilinės saugos mokymo programomis. Ūkio subjektų, įstaigų vadovai nustato darbuotojų mokymo ir praktinių įgūdžių patikrinimo tvarką.

4. Nedarbantys gyventojai civilinės saugos pagrindų mokosi savarankiškai pagal savivaldybių civilinės saugos pareigūnų parengtas atmintines, o jų praktiniai įgūdžiai tikrinami savivaldybės civilinės saugos pratybų metu.

5. Ūkio subjektų ekstremalių situacijų valdymo centrų, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų pareigūnai, taip pat bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių vadai bei jų nariai, etatiniai civilinės saugos darbuotojai mokomi pagal Civilinės saugos departamento parengtas civilinės saugos mokymo programas.

6. Civilinės saugos etatiniai darbuotojai, visų lygių ekstremalių situacijų valdymo centrų pareigūnai, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir jų padalinių vadovai, bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių vadai, visų ūkio subjektų vadovai ir jų pavaduotojai turi baigti Civilinės saugos departamento nustatytos civilinės saugos mokymo programos kursą. Šie darbuotojai mokomi ir jų kvalifikacija civilinės saugos srityje keliama Civilinės saugos departamento nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

34 straipsnio redakcija iki 2004 m. balandžio 1 d.:

34 straipsnis. Civilinės saugos mokymo centras

Civilinės saugos mokymo centras (toliau - Mokymo centras) yra prie Civilinės saugos departamento įsteigta pagrindinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos mokymo įstaiga. Mokymo centrą steigia ir jo nuostatus tvirtina krašto apsaugos ministras.

34 straipsnio redakcija nuo 2004 m. balandžio 1 d.:

34 straipsnis. Civilinės saugos mokymo centras

Civilinės saugos mokymo centras (toliau – Mokymo centras) yra prie Civilinės saugos departamento įsteigta pagrindinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos mokymo įstaiga. Mokymo centrą steigia ir jo nuostatus tvirtina vidaus reikalų ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

35 straipsnis. Civilinės saugos pratybos ir treniruotės

Valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų pasirengimui ekstremalioms situacijoms patikrinti bei jų valdymo praktiniams įgūdžiams tobulinti Vyriausybės nustatyta tvarka rengiamos ir iš valstybės biudžeto finansuojamos civilinės saugos pratybos ir treniruotės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

36 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos klausimais

Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos srityje remiasi visuotinai pripažintais tarptautiniais civilinės saugos, žmogaus teisių apsaugos, aplinkos apsaugos ir žmonių gerovės užtikrinimo principais, laikantis tarptautinių sutarčių ir kitų teisės aktų.

37 straipsnis. Informacijos pateikimas

Įvykus ekstremaliai situacijai, dėl kurios gali kilti pavojus kaimyninių valstybių gyventojams ir aplinkai, Civilinės saugos departamentas nustatyta tvarka nedelsdamas privalo pranešti apie įvykį, prognozuojamus jo padarinius kaimyninėms valstybėms.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS APRŪPINIMAS IR SOCIALINĖS GARANTIJOS

38 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijų finansavimas

1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijos, Mokymo centras, kitos civilinės saugos mokymo institucijos bei civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, o ūkio subjektai - iš savo sukauptų lėšų.

2. (Neteko galios nuo 2004 m. vasario 21 d.)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

39 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos materialinis aprūpinimas

1. Gyventojų apsaugai organizuoti, gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti ekstremalių įvykių atvejais iš anksto sudaromas materialinių priemonių valstybinis rezervas. Materialinių priemonių valstybinio rezervo sudėtį ir dydį, jo papildymo, atnaujinimo ir naudojimo tvarką nustato Vyriausybė.

2. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos bei civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos materialiniais ištekliais aprūpinamos pagal materialinio-techninio aprūpinimo tabelius. Šiuos tabelius tvirtina steigėjai, suderinę su atitinkamo lygio civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijomis.

3. Vyriausybė ir kitos valstybės institucijos, taip pat savivaldybių institucijos aprūpina civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijas, ekstremalių situacijų valdymo centrus, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklą sudarančias įstaigas patalpomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

40 straipsnis. Asmenų, dalyvaujančių šalinant ekstremalių įvykių padarinius, socialinės

garantijos

Asmenims, kurie priklauso civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos bendrosios ir specialiosios paskirties formuotėms ir dalyvauja šalinant ekstremalių įvykių padarinius, socialinės garantijos taikomos įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ UŽ CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS, KOMPENSACIJA IR VALSTYBĖS PARAMOS TEIKIMAS

Skirsnio pavadinimas pakeistas:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

41 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Kompensacija už materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių pasitelkimą, valstybės paramos teikimas

1. Išlaidos, susijusios su materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių pasitelkimu gelbėjimo ir ekstremalių situacijų padarinių šalinimo darbams atlikti, ūkio subjektams yra kompensuojamos.

2. Valstybės parama teikiama juridiniams ir fiziniams asmenims, kurie dėl ekstremalios situacijos patyrė žalos ir nuostolių.

3. Kompensacija už materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių pasitelkimą mokama bei valstybės parama už patirtą žalą ir nuostolius teikiama iš valstybės biudžeto Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Jeigu fiziniai ir juridiniai asmenys patyrė nuostolių dėl branduolinio objekto padarytos žalos arba nuostolių, kurių kilmės priežasties negalima aiškiai atskirti nuo branduolinės energetikos objekto padarytos žalos, šie nuostoliai yra atlyginami Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1794](#), 2000.07.04, Žin., 2000, Nr. 61-1805 (2000.07.26)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3351 (2003-07-23)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 11, 23, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 26 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. IX-2001, 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-872 (2004-02-21)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39 IR 42 STRAIPSNIŲ, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 27 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 30(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS
Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 4, 5, 11 ir 24 straipsniai įsigalioja nuo 2004 m. balandžio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2004-02-26)
autrap@lrs.lt